

BIULETYN

Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

WARSZAWA

MARZEC 1950

Nr 3 (39)

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, W-wa, Smulikowskiego 6-8.

Biblioteka PTK — Piękno Polski.

W ramach Biblioteki Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego pt. Piękno Polski ukazały się trzy dalsze tomiki, mianowicie:

Wanda Ludwik — Ziemia Kłodzka.

Dr Mieczysław Orłowicz — Sudety.

Jan Reychman — Podhale.

W roku ubiegłym z tego cyklu ukazał się tomik Jana Grabowskiego pt. Mazury i Warmia.

Każdy tomik bogato ilustrowany o objętości 64 str., zaopatrzony jest w mapkę.

Cena tomiku: 180 zł. Zamawiać należy w księgarniach zaopatrywanych przez Dom Książki. Bibliotekę — Piękno Polski — wydaje Instytut Wydawniczy — Nasza Księgarnia.

Biblioteczka Krajoznawczo-Wczasowa

Staraniem Funduszu Wczasów Pracowniczych i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego zakłada się biblioteczkę krajoznawczo-wczasową. Inicjatywa stworzenia takiej biblioteki wypłynęła z troski o dostarczenie wczasowiczom i turystom szczegółowych informacji o położeniu, możliwościach turystycznych i osobliwościach krajoznawczych najpopularniejszych miejscowości wczasowych.

W ramach tej biblioteki ukazały się przewodniki po Szklarskiej Porębie, Przesiecu i Karpaczu — Bierutowicach. Przewodniki są do nabycia w ośrodkach FWP w cenie po 40 złotych za egzemplarz.

W opracowaniu dalsze tomy poświęcone Zakopanemu, Kudowie, Polanicy i Dusznikom.

Niezależnie od tych wydawnictw Fundusz Wczasów Pracowniczych dysponuje przewodnikami po Krynicy, Szczyrku, Wiśle i Beskidzie Sądeckim.

Każda broszura zawiera mapkę miejscowości i najbliższych okolic.

Odnaki członkowskie PTK

Po wyczerpaniu poprzednich zapasów posiadanych odznak metalowych PTK Oddział Warszawski PTK otrzymał nową partię znaczków srebrnych i posrebrzanych. Cena detaliczna wynosi 300 i 200 zł za odznakę.

Oddziały PTK nabywając co najmniej 10 sztuk odznak, korzystają z rabatu hurtowego. Cena hurtowa wynosi 250 zł za odznakę srebrną, zaś 175 zł za posrebrzaną. W rozsprzedaży znajdują się także odznaki młodzieży krajoznawczej (cena hurtowa 100 zł).

Zamówienia należy kierować na adres Oddziału Warszawskiego PTK, Warszawa, ul. Wilecza 22 m 8, wpłaty zaś przekazywać z góry na konto: I-1402 (nie mylić z kontem I-1401, które należy do Zarządu Głównego PTK).

Adres telegraficzny

Zarząd Oddziału Warszawskiego PTK podaje do wiadomości Oddziałom i zainteresowanym instytucjom, że dla uniknięcia zbyt dużych kosztów przy adresowaniu telegramów do Oddziału Warszawskiego i Warszawskiego Biura Turystycznego przy Oddziale Warszawskim, zarejestrował w miejscowym Urzędzie Telegraficznym skrót adresowy o brzmieniu: PE TEKRAJ—WARSZAWA.

Z Oddziału Warszawskiego PTK

W miesiącu lutym 1950 roku Oddział Warszawski obsłużył 21 wycieczek krajoznawczych z 1533 uczestnikami. Wycieczki te oprowadzało 29 przewodników PTK. Niezależnie od tego Oddział zorganizował 6 wycieczek własnych z 439 uczestnikami. Celem tych wycieczek były następujące obiekty: Sejm, Wystawa: Warszawa w dokumencie, Akademia Wychowania Fizycznego, Karczew i Otwock,

Muzeum Techniki i Bezpieczeństwa Pracy,
Muzeum Zoologiczne.

Czynny jest kurs dla przewodników krajoznawczych po Warszawie w związku ze spodziewanym napływem masowych wycieczek do Warszawy w najbliższym sezonie letnim.

Krakowski Oddział PTK

W dniu 26 stycznia 1950 roku odbyło się w Krakowie walne zgromadzenie członków miejscowego Oddziału PTK., poświęcone wysłuchaniu sprawozdań za rok 1949 oraz wyborom nowego Zarządu Oddziału.

Prace krajoznawcze Oddział prowadził przez swe sekcje i kluby, a mianowicie: Sekcję Przewodników, Sekcję Turystyki Wodnej, Sekcję Narciarską oraz Klub Zapaleńców PTK.

Najbardziej ożywioną działalność prowadziła Sekcja Przewodników pod przewodnictwem Z. Szumskiego. Sekcja współdziałała z Okr. Radą Zw. Zaw., z Domem Kultury Zw. Zaw., Orbisem, PTT, Muzeum Narodowym, Referatem Turystyki Inspektoratu Szkolnego i Kuratorium Okr. Szkolnego Krakowskiego. Wspólnie z władzami szkolnymi Sekcja przyjęła i obsługiwała na terenie Krakowa 218 wycieczek, głównie szkolnych, o łącznej liczbie 33,500 uczestników. Ponadto Sekcja oprowadziła 95 wycieczek Orbisu, 30 wycieczek Okr. Rady Zw. Zaw. i 15 wycieczek innych. Wspólnie z ORZZ i Okręgową Komisją Krajoznawczą ORZZ Sekcja zorganizowała i prowadziła w bliższe i dalsze okolice Krakowa 30 wycieczek kolejowych i samochodowych, łączących łącznie ok. 3,500 uczestników. Ponad to w niedziele i święta odbywały się własne wycieczki w bliższe i dalsze okolice Krakowa. Wycieczek tych było 25 o ogólnej liczbie 2,134 uczestników. Aby podolać wielkiemu zapotrzebowaniu społecznemu w dziedzinie wycieczek krajoznawczych, Sekcja zorganizowała szereg fachowych odczytów dla swoich członków — przewodników, odbyła szereg narad i posiedzeń. W listopadzie i grudniu 1949 r. odbył się w Krakowie kurs społeczno-polityczny dla przewodników PTK, obecnie zaś jest w stadium organizacji kursu wyszkolenia nowych kadr przewodników PTK po Krakowie i okolicy. Kurs ten jest organizowany przy pomocy Okręgowej Rady Zw. Zawodowych oraz Kuratorium Okr. Szkolnego Krakowskiego.

Wkład pracy Sekcji Przewodników PTK do obsługi masowego ruchu turystycznego w Krakowie był wielki i bardzo pożyteczny. Zaznaczyć należy, że w obsłudze turystyki na terenie Krakowa wprowadzono szereg nowych pomysłów i ulepszeń, które znacząco usprawniły ma-

sowy ruch wycieczkowy. Brak odpowiedniego lokalu oraz brak dużego domu turystycznego w Krakowie — oto trudności w prowadzeniu tej akcji.

Sekcja Turystyki Wodnej zorganizowała wycieczkę kajakową Dunajcem do Ujścia, Rabą do Ujścia, statkiem hydrograficznym z Krakowa do Sandomierza, z Oświęcimia do Krakowa.

Sekcja Narciarska zorganizowała 1 raid narciarski, wycieczkę w Tatry, kurs narciarski w Zakopanem.

Klub Zapaleńców PTK prowadzi prace kulturalno-oświatowe, organizując w roku 1949 — 10 zebrań członków, 2 pokazy filmowe, 3 wieczory literackie, 4 odczyty popularne z filmami i przezroczami.

Oddział prowadził znakowanie szlaku turystycznego „Orlich Gniazd, przy współudziale prof. K. Sosnowskiego i pod kier. techn. L. Ratajskiego.

Do nowego Zarządu Oddziału weszli: dr W. Milata — prezes, Z. Szumski — V-prezes, mgr. W. Radłowski — V-prezes, C. Cermak — sekretarz, mgr. E. Wierczek — zast. sekr., mgr. Cz. Blajda — skarbnik, członkowie Zarządu: Stef. Batko, W. Grzegorzycówna, prof. K. Sosnowski, mgr. B. Pagaczewski, St. Riess, oraz przewodniczący Sekcji, Klubów, delegaci Państw. Rady Ochr. Przyrody, Kuratorium OSK, Komisji Kół Krajozn. Młodz. Szkolnej, OR Zw. Zaw., Woj. Urz. Kultury Fiz.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli dr W. Medwecki, mgr. K. Bromek, prof. Fr. Sykutowski.

Masowe wycieczki niedzielne Oddziału PTK w Katowicach

W ramach czasów świątecznych dla świata pracy Oddział Katowicki PTK od pewnego czasu urządza wycieczki krajoznawcze przy użyciu specjalnych pociągów turystycznych.

Jaki charakter noszą te wycieczki, niech wyjaśni przykład wycieczki z dnia 19 lutego br. do Wisły.

Na dwa tygodnie przed terminem wycieczki PTK zapewniło sobie salę na pomieszczenie wycieczki w Wiśle — Głębach oraz omówiło sprawę żywienia i programu.

Na skutek przeprowadzonej propagandy w prasie na wycieczkę zgłosiło się 230 osób, w tym młodzieży do lat 14 było 4, dorosłych mężczyzn 162, kobiet zaś 64. Jeżeli chodzi o środowisko, z jakiego rekrutowali się wycieczkowicze, to robotników było 160, inteligencji pracującej 62, innych 8 osób.

Wycieczka została przewieziona do Wisły specjalnie zarezerwowanymi wagonami.

W czasie jazdy pociągu uczestnikom wycieczki przygrywała specjalnie dla wycieczki zaangażowana orkiestra pięcioosobowa.

Wycieczka wysiadła w Wiśle, by idąc pieszo do Głębców mogła po drodze zapoznać się z charakterem miejscowości i posłuchać wykładów przewodników. W Głębcach w obszernej sali przemówił do wycieczki prezes Oddziału katowickiego PTK, witając uczestników i polecając program dnia. Po spożyciu śniadania, uczestnicy pod kierunkiem przewodników PTK udali się na krótką wycieczkę serpentynami na Kubalonkę, gdzie zwiedzono sanatorium, podziwiano piękno Beskidu Śląskiego oraz skorzystano z kąpeli słonecznej, a to dzięki bezchmurnej pogodzie.

Po powrocie z Kubalonki spożyto przygotowany obiad, następnie wysłuchano prelekcji krajoznawczej, w której poruszono zagadnienia społeczne, związane z Beskidami i ich mieszkańcami, ich odruchy przeciwko uciskowi klasowemu (Imko Wiselka, Portasz, Jan Siwiec) oraz omówiono Wisłę jako letnisko i uzdrowisko zimowe oraz znaczenie dla akcji wczasów. Wreszcie podano geograficzny opis Beskidu Śląskiego.

Resztę czasu wypełniły tańce i popisy uczestników wycieczki.

Do Katowic wrócili uczestnicy wycieczki w godzinach wieczornych. Organizatorzy wycieczki zostali zarzuceni pytaniami: Kiedy się odbędzie następna podobna wycieczka PTK.

Oddział PTK w Gdańsku

W związku z koniecznością skoordynowania akcji wycieczkowej na terenie Gdańska, z inicjatywy Zarządu Gdańskiego Oddziału Polskiego Tow. Krajoznawczego odbyła się w dniu 21 stycznia konferencja turystyczna, na którą przybyli przedstawiciele różnych instytucji społecznych zainteresowanych sprawami krajoznawstwa i turystyki. Na konferencji tej uchwalono powołać stałą komisję porozumiewawczą turystyczną, której należy zlecić koordynację akcji wycieczkowej i krajoznawczej.

W dniu 3 lutego r.b. odbyło się pierwsze zebranie tej komisji, działającej w porozumieniu z Okręgową Radą Związków Zawodowych w Gdańsku. Do komisji weszli: przewodniczący — Leon Ostaszewski (PTK), V. Przewodniczący — mgr. Józef Skwarek (Liga Morska), sekretarz — Henryk Boroń (Orbis); członkowie: Irena Szymborska — Ref. Tur. Urzędu Woj., Przedstawiciel ORZZ, Jakub Posadzki — Dyr. Kol., Franciszek Mamuszka — Kuratorium OSG, Zbigniew Snopeczyński — ZMP, Maria Michałowska — Ref. Tur. Zarządu Miejskiego, Andrzej Firych — Zarz. Woj. Zw. Sam. Chłopskiej. Na zebraniu określono

zadania Komisji, powołano szereg sekcji jako organów pomocniczych oraz nakreślono zadania poszczególnych sekcji.

Komisja działa przy Gdańskim Oddziale Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Oddział PTK w Myślenicach

Zarząd Oddziału PTK w Myślenicach, działający pod przewodnictwem dr Prus Wiśniowski, może za rok 1949 wykazać się bardzo ożywioną a różnorodną działalnością.

Zarząd wykorzystywał różne możliwości dla propagandy zagadnień krajoznawczych. I tak: w dniu 22 lutego 1949 roku prezes dr Prus Wiśniowski wygłosił na konferencji nauczycielskiej ZNP referat na temat organizacji i pracy Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej, zaś w dniu 10 marca na zebraniu Związków Zawodowych referat p. t. Ideologia i cele krajoznawstwa. W dniach 5 i 6 kwietnia na kursie kierowników wycieczek szkolnych dr Prus Wiśniowski wygłosił dwa referaty p. t. Wędrownie obozy krajoznawcze i turystyka na terenie Polski Południowej. W dniu 28 maja na konferencji geograficznej w Krakowie Prezes złożył sprawozdanie z krajoznawczego obozu wędrownego po Warmii i Mazurach. W dniu 18 maja na kursie dla prowadzących kolonie letnie i dziecińce dr. Prus Wiśniowski wygłosił referat na temat organizacji wycieczek krajoznawczych, zaś w dniach od 10 do 18 sierpnia referował zagadnienie metodyki wycieczek krajoznawczych na kursie dla działaczy krajoznawczych w Gorlicach.

V. Prezes Oddziału mgr. Fr. Gedlek wygłosił dwa referaty na posiedzeniu Powiatowej Rady Naftodowej, oraz przeprowadził szereg konferencji na temat muzeum regionalnego w Myślenicach.

Sprawa muzeum regionalnego przybiera realne kształty i w tej dziedzinie Oddział może się wykazać konkretnymi osiągnięciami.

Schronisko turystyczne na Zarabiu zostało przez Zarząd wyposażone w niezbędny sprzęt i pościel i w okresie lata służyło ono licznym wycieczkom, obozom oraz kursom. Schronisko prowadził St. Jankiewicz, który był równocześnie przewodnikiem dla licznych wycieczek krajoznawczych.

W zakresie akcji wycieczkowej Oddział ma do zanotowania następujące wycieczki: 15—19 czerwca 1949—kulig do Brzączowie, 15—19 czerwiec wycieczka na Warmię i Mazury (20 osób), 7—27 lipca Obóz Wędrowny Sudety — Bałtyk (26 uczestników), 6—12 sierpnia wycieczka na trasie Gdańsk, Gdynia, Sopot, Oliwa, Malbork, Elbląg, Warszawa (16 uczestników), 30 lipca autem w Pieniny (52 osoby), 9—12 października Warszawa i Trasa W—Z (135 osób).

W porozumieniu z Kołami Krajoznawczymi Młodzieży Zarząd zorganizował 12 odczytów krajoznawczych. Prelegentami byli: dr. Wiśniowski, mgr. Fr. Gędek, J. Smółka, T. Dregiewicz, J. Błaszczak.

W dniu 15 maja w schronisku na Zarabiu odbył się Powiatowy Zlot Młodzieży Krajoznawczej. Udział w Zlocie wzięło 136 osób. Program Zlotu poza referatami i sprawozdaniem Kół obejmował szereg imprez o charakterze krajoznawczym.

W dniu 26 listopada Radio Kraków nadało specjalną audycję p. t. Młodzież myślenicka zwiedza Ziemię Zachodnie. Audycja ta została w sposób oryginalny zmontowana na podstawie opisów kroniki Wędrownego Obozu Krajoznawczego p. n. Sudety — Bałtyk. Współautorami audycji byli członkowie Koła Krajoznawczego Jan Smółka, Tadeusz Nowakowski i Józef Pokusa.

Zarząd Oddziału wydał składany drukowany prospekt p. t. Myślenie — lotnisko. Prospekt ten rozesłany został po całej Polsce. Zarząd Oddziału podjął się kolportażu wydawnictw PTK z działu Biblioteczka Krajoznawcza, oraz albumu p. t. Warmia i Mazury, osiągając dobre wyniki. Z własnych wydawnictw rozsprzedano dalszych 508 egz. przewodników p. t. Ziemia Myślenicka, oraz 4.750 egz. pocztówek myślenickich. Z wydawnictw pocztówkowych Zarządu Głównego przy pomocy Kół Krajoznawczych rozsprzedano 30.000 widokówek PTK.

Zarząd Oddziału utrzymuje żywą łączność ze Związkami Zawodowymi, z władzami samorządowymi i państwowymi, w szczególności z miejscowymi władzami szkolnymi. Ta współpraca daje dobre wyniki.

Podany powyżej przykład pracy dowodzi, że niewielki prowincjonalny Oddział PTK dzięki inicjatywie i ruchliwości Zarządu może się wykazać bardzo wszechstronną działalnością krajoznawczą, żywo docenianą przez czynniki społeczne.

Koła Krajoznawcze PTK na odbudowę Warszawy

Sprzedając pocztówki krajoznawcze PTK w szczególności zaś piękne wycianki łowickie, organizacje szkolne poza dochodem na własne cele mogą przyczynić się do dzieła odbudowy Warszawy. W ciągu czterech miesięcy roku ubiegłego następujące Koła Krajoznawcze i organizacje szkolne wpłaciły z tego tytułu na odbudowę Warszawy: Koło w Bydgoszczy, ul. Nowogrodzka 3 — 480 zł; Zw. Harcerstwa Polskiego, Krynica — 160 zł; Koło Odbudujemy Warszawę, Opole, Kościuszki 43 — 1.700 zł; Koło Brześć, poczta Pinczów — 320 zł; Komitet na m. Inowrocław — 160 zł. Koło przy Szkole Nr 3, Leszno — 1.600 zł; Koło Krajoznawcze im. A. Janowskiego, Częstochowa, Kościuszki 8 — 300 zł; Koło Odbudujemy Warszawę, Szkoła Podstawowa Ochojec koło Katowic — 480 zł; Koło Odbudujemy Warszawę, Szkoła Nr 8, Lublin — 500 zł; Koło Krajoznawcze przy Państw. Liceum Pedagog., Opole — 6000 zł; Koło przy Szkole Nr 51 w Warszawie — 400 zł; Szkoła Podstawowa Nr 3, Tarnowskie Góry — 200 zł; Szkoła Ogólnokształcąca Żeńska, Zabrze, Pl. Warszawski 6 — 600 zł; Komisja Kół Krajoznawczych, Kraków — 145 zł; Koło Krajoznawcze Warszawa, ul. Górnośląska 31 — 100 zł; Państwowa Szkoła Ogólnokształcąca, Międzychódź, Gen. Sikorskiego 20 — 1.160 zł